

Analiză Frames. Experimentul RADET. Bucureștenii, în fața celei mai dificile ierni din ultimii 30 de ani

Pentru 1,2 milioane de bucureșteni, cei racordați la RADET, iarna lui 2019 se anunță a fi una plină de provocări. Vor avea apă caldă și mai ales căldură, așa cum promet autoritățile? O întrebare la care răspunsul este greu de dat, având în vedere starea critică în care se află rețeaua de termoficare și diferențurile în justiție pe seama datoriilor neachitate, între RADET și ELCEN. Dincolo de asigurările edililor, de promisiunile cu iz electoral, singura șansă ca bucureștenii să nu tremure de frig este ca noul guvern să treacă problema RADET pe lista priorităților, afirmă analiștii de la Frames, într-o radiografie a situației din sistemul de termoficare al Bucureștiului.

„Iarna nu-i ca vara”. O expresie a unui personaj politic care a condus destinele Capitalei o bună perioadă de timp și de care bucureștenii își aduc aminte cu teamă, în fiecare iarnă.

Iarna lui 2019 se anunță a fi una extrem de dificilă. Dincolo de prognozele meteo alarmiste, marea problemă o reprezintă rețeaua de termoficare care a ajuns la **un nivel de degradare fără precedent în ultimii 30 de ani**.

A doua cea mai extinsă rețea de termoficare urbană din lume, după Moscova, cu peste 950 de kilometri de rețea primară, 2.900 km de rețea secundară și peste 1.000 de puncte și module termice, se află în prezent într-o **situație critică**.

Potrivit analizei Frames, mai mult de **80% din conductele termice ale RADET au o vechime de peste 25 de ani și trebuiau, de acum 10 ani, să fie înlocuite**. Astfel s-a ajuns ca, aproape zilnic, multe dintre ele să crape, iar răcirea vremii și începerea furnizării căldurii vor accentua acest fenomen.

„Iarna trecută au fost peste 3500 de avarii și zeci de mii de bucureșteni au înghețat în case. În condițiile unei subfinanțări cronice, cei de la RADET abia dacă au reușit în acest an să schimbe câteva dintre conducte și să repare o parte din rețea. **O parte infimă, de numai câteva procente**”, arată analiza Frames.

O dovadă că rețeaua de termoficare a ajuns într-un punct critic o reprezintă situația apei de adaos, cea care asigură presiunea necesară pentru ca apa caldă și căldura să ajungă în apartamentele bucureștenilor.

ELCEN a ajuns în situația de a pompa aproape 2000 de tone/oră, în condițiile în care în 2016 cantitatea nu depășea 1200 de tone. În 2017, pentru a menține presiunea în conducte, ELCEN a crescut nivelul la 1600 de tone, iar în 2018 s-a ajuns la 2000 de tone.

Statisticile ELCEN arată că presiunea din conductele tur în sezonul de iarnă a scăzut progresiv de la valori de 8 – 9 bari la 3,5 – 4 bari și debitul de apă de adaos a crescut progresiv de la valori de 800 t/h la 2600 t/h.

Creșterea volumului de apă de adaos atrage **o degradare și mai mare a rețelei de termoficare**, pentru că vine însoțită de reactivi chimici care corodează conductele și limitează debitele de agent termic livrate. În plus, **peste nivelul de 2000 de tone/h se intră într-o zonă periculoasă, existând riscul de avarii majore**.

„Funcționarea în aceste condiții produce efecte distructive asupra agregatelor producătoare, în special asupra CAF-urilor, conducând la indisponibilizări repetate a acestora cu efecte negative

asupra alimentării cu energie termică a consumatorilor și limitează debitele de agent termic livrate”, declara, recent, Claudiu Crețu, administrator special al ELCEN.

„În esență, deși ELCEN și RADET fac toate eforturile pentru a menține presiunea la un nivel constant, a devenit o sarcină extrem de dificilă să livreze apă caldă și căldură la parametri normali. În condițiile în care conductele sunt foarte vechi, ruginite și pline de găuri, **mare parte din apă se scurge în pământ**”, afirmă Adrian Negrescu, managerul Frames.

RADET, MISIUNE IMPOSIBILĂ

RADET a început deja să furnizeze căldură la unele instituții, spitale, școli, grădinițe și cămine de bătrâni. Între timp, de luni, 28 octombrie, regia a început și probele tehnologice pentru furnizarea căldurii în cele peste 560.000 de apartamente.

Potrivit analiștilor, **misiunea va fi una extrem de dificilă**, având în vedere starea rețelei.

Chiar dacă Primăria Capitalei, RADET și premierul demis promit că bucureștenii vor trece cu bine iarna și că **există toate resursele necesare alocate**, semnele de întrebare, cel puțin din punct de vedere tehnic, rămân în vigoare.

„**Cu un personal subdimensionat raportat la gravitatea situației, fără logistica necesară** pentru a interveni rapid în perspectiva sezonului de iarnă, pentru RADET urmează o misiune aproape imposibilă. Dacă anul trecut au fost **peste 3500 de avarii**, nu este exclus ca acest record să fie depășit. Pentru bucureșteni, asta s-ar traduce în zile în șir fără apă caldă și căldură, în plină iarnă”, arată analiza Frames.

Oficialii din Ministerul Energiei declarau, recent, că cel puțin din punct de vedere al gazului necesar pentru asigurarea încălzirii Capitalei, ELCEN a negociat cu ROMGAZ cantitățile necesare.

"Cum trecem această iarnă? Contractul de gaz: aveți asigurat întreg combustibilul necesar pentru această iarnă. ELCEN a reușit să negocieze cu ROMGAZ cantitățile necesare, în integralitate, acoperind și problema dezechilibrelor pe care le generează variațiile de temperatură. Este un contract bun, un contract corect, care asigură stabilitate pentru această iarnă. (...) Avem toate condițiile și vă garantez că nu vă vom crea nicio dificultate în asigurarea energiei termice necesare pentru populație", a declarat Doru Vișan, secretar de stat în Ministerul Energiei.

SUBFINANȚAREA, INTERESELE ȘI BĂTĂLIA JURIDICĂ

RADET se află în prezent în faliment, iar existența regiei este posibilă doar pentru că declararea falimentului a fost contestată în instanță. Dacă contestația va fi respinsă, falimentul va intra în vigoare, iar activitatea acesteia va fi preluată de noile societăți înființate de Municipalitate.

Cum de a ajuns RADET în faliment, o regie cu peste 1,2 milioane de clienți, ține de subfinanțarea cronică și de dezinteresul autorităților. Ani la rând nu s-au făcut investiții, sistemul de termoficare fiind ignorat de primarii și oficialii ce s-au perindat la conducerea orașului.

Fără o sursă de finanțare sigură, RADET a acumulat datorii după datorii. În prezent, datoriile istorice către ELCEN au ajuns la 3,83 miliarde de lei, iar Electrocentrale București a fost nevoită să intre în insolvență din cauza blocajului financiar.

Primăria ezită să plătească datoria, pentru că nu își asumă decât o parte din ea. Astfel s-a ajuns la justiție, Municipality fiind chemată în judecată de către ELCEN și administratorul special al acesteia, Sierra Quadrant.

„Primarul Capitalei și echipa de conducere au patentat o metodă extrem de eficientă de a încălzi orașul iarna: nu plătesc agentul termic care ajunge în calorifere, nu modernizează infrastructura, se uită la apa care se scurge în pământ și apoi solicită ELCEN să acopere și acele pierderi. (...) Fiecare zi care trece înseamnă **încă un pas către catastrofă**. Și vă asigur că acea zi va veni, dacă cei de la Primărie nu fac nimic.”, declara, recent, Ovidiu Neacșu, partener fondator Sierra Quadrant.

În cealaltă tabără, Primăria, RADET și administratorul acesteia contestă nivelul datoriei și pasează această situație pe ciclicitatea creanțelor.

„Nu este normal ca aproape săptămânal să avem atacuri asupra atât a primarului general, cât și a RADET, atacuri care au ca pretext o așa-zisă datorie. Ca să vă dau un exemplu, că această teză este una falsă, vreau să vă spun că anul trecut valoarea datoriei RADET către ELCEN a fost aproximativ aceeași ca anul acesta. Anul trecut, subvenția a fost plătită. Deci, **trebuie să înțelegem că valoarea datoriei nu se datorează neplății Primăriei, ci caracterului ciclic al RADET**. Noi vara producem puțin și vindem puțin, datoria urmând să fie plătită imediat cu începerea sezonului rece. Același lucru se întâmplă an de an”, a spus Alexandru Burghiu, administratorul special al RADET.

Cert este că, după ce în prima parte a anului acumulase datorii uriașe la plata subvenției, estimate de Sierra Quadrant la nivelul de 217,5 milioane de lei, Municipality a apelat la Trezorerie pentru a rezolva, măcar în parte, această situație.

2020. CE SE ÎNTÂMPLĂ CU RADET?

Dincolo de disputa juridică privind datoriile dintre ELCEN și RADET, ce va fi tranșată în instanță, cert este că rețeaua de termoficare a Bucureștiului se degradează constant, iar **investițiile majore de reabilitare, absolut esențiale, întârzie**, afirmă analiștii de la Frames.

RADET a anunțat, recent, că au fost încheiate patru acorduri cadru pentru înlocuirea țevilor, dar și contracte în valoare de 150 de milioane lei pentru materiale și reparații. "Suntem gata cu caietul de sarcini și în curând vom scoate la licitație un tronson de 202 kilometri pe fonduri europene", au declarat oficialii regiei.

„Raportați la cei peste 4000 de kilometri de conducte, planurile sunt infime. **Necesarul de investiții în sistemul de termoficare al Bucureștiului este de peste 3 miliarde de euro**. Numai în cazul ELCEN este nevoie de investiții de peste 515 milioane de euro în retehnologizarea și refacerea CET-urilor, pentru a respecta standardele impuse de legislația europeană”, declară Adrian Negrescu, managerul Frames.

Spre exemplu, la CTE București Sud, este nevoie de investiții pentru reducerea emisiilor de noxe de la 200 mg/Nmc (cazanul 2) respectiv 350 mg/Nmc (la cazanele 3 și 4) la 100 mg/Nm³, și asta până la

31 decembrie 2020. La fel și la CTE Progresu, unde emisiile de noxe de la cazanele nr. 2, 3 și 4(IA1) sunt duble față de standardele prevăzute de Directiva 2010/75/UE și Legea 278/2013.

Sunt necesare investiții și în modernizarea instalațiilor de ardere la cazanele nr. 1 și 2 din CTE Grozăvești, cazanele nr. 5 și 6 și CAF-urile nr. 1, 2, 3, 4 din CTE București Sud, cazanul nr. 2 și CAF-urile nr. 6, 7 din CTE București Vest, CAF – urile nr. 1, 2, 3 din CTE Progresu.

În plus, cazanele nr. 1 și 2 din CTE Grozăvești și nr. 1 și 2 din CTE București Sud vor epuiza numărul de ore de funcționare alocat în anul 2020.

În intervalul 2020-2030, dacă va dezvolta SACET (Sistemul integrat de alimentare centralizată cu energie termică din București), Primăria ar trebui să investească alți peste 432 milioane de euro în dezvoltarea unor capacități noi de producție de agent termic sau să retehnologizeze patru CAF-uri de câte 100 Gcal/h fiecare la CTE București Sud și CTE Progresu, în construcția a două grupuri de cogenerare în ciclu combinat de cca. 200 MW și 170 Gcal/h (fiecare grup) în CTE București Sud și CTE București Progresu și să reabiliteze ciclul combinat din CTE București Vest în vederea prelungirii duratei de viață.

„Urmare a acestor investiții, ELCEN va putea asigura, după anul 2030, un volum de energie termică de 1545 Gcal/h la standardele de mediu europene, asta în condițiile în care grupurile nr. 3 și 4 din CTE București Sud respectiv cele din CTE Progresu își vor înceta durata de viață”, arată analiza Frames.

Va asigura Primăria Capitalei măcar o parte din banii necesari retehnologizării CET-urilor și refacerii rețelei de termoficare? Rămâne de văzut cum va arăta **bugetul Municipality pentru 2020**.

„În condițiile în care reabilitarea rețelei cu fonduri de la UE a rămas la capitolul deziderat, singura șansă pentru București este ca **noul guvern să intervină** și să identifice soluțiile necesare pentru rezolvarea diferendului juridic și pentru finanțarea refacerii sistemului de termoficare”, arată analiza.

Claudiu Crețu, administratorul special al Electrocentrale București, speră și el în această soluție.

„În eventualitatea în care RADET intră în faliment, înțeleg că e pregătită Termoenergetica să preia serviciul de transport și distribuție (...). Eu nu pot să accept ca autoritățile statului să nu ia măsuri astfel încât Bucureștiul să aibă căldură și apă caldă (...). În anul 2020, eu exclud varianta ca în București să fie sistat serviciul (...). Refuz și nu cred în sistarea serviciului. Mesajul meu e pozitiv, indiferent de situație, **autoritățile trebuie să găsească soluții**”, a declarat, recent, Claudiu Crețu.

Dincolo de speranțe, de situația juridică a RADET, de datorii și dispute în justiție, cert este că situația din sistemul de termoficare este critică. Cu facturile plătite la timp, fără datorii la întreținere, **bucureștenii se întrebă, pe bună dreptate, dacă vor avea apă caldă și căldură, la iarnă.**

„Soluția se află, în primul rând, în mâinile Municipality. Să își asume faptul că este responsabilă pentru cetățenii săi. Bucureștenii sunt, în prezent, victimele de serviciu în acest război instituțional și juridic, în care birocrăția, incompetența, interesele politice și lipsa de viziune administrativă fac din RADET candidatul ideal la un loc în topul falimentelor”, mai afirmă analiștii Frames.